

Rada
Narodowego Centrum Nauki
KR.0003.16.2025

UCHWAŁA NR 16/2025

RADY NARODOWEGO CENTRUM NAUKI

z dnia 6 lutego 2025 r.

**w sprawie opinii dotyczącej utworzenia panelu „architektura i urbanistyka”
w wykazie paneli Narodowego Centrum Nauki**

Na podstawie art. 17 ust. 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki (Dz. U. 2023 r. poz. 153), Rada Narodowego Centrum Nauki (NCN) wyraża opinię na temat uchwały Komitetu Architektury i Urbanistyki Polskiej Akademii Nauk nr KAIU/2024/IX z dnia 8 listopada 2024 r. w sprawie utworzenia panelu „Architektura i Urbanistyka” w wykazie paneli NCN, w ramach których są ogłaszane i przeprowadzane konkursy NCN.

§ 1

Rada NCN, biorąc pod uwagę stanowisko Komisji Nauk Ścisłych i Technicznych oraz Komisji Nauk Humanistycznych, Społecznych i o Sztuce nie przychyliła się do postulatu utworzenia nowego panelu w Naukach Ścisłych i Technicznych dedykowanego architekturze i urbanistyce w wykazie paneli NCN.

§ 2

Rada NCN realizując ustawowe zadanie określenia dyscyplin lub grup dyscyplin, w ramach których są ogłaszane i przeprowadzane konkursy, przyjęła za podstawę procesu kwalifikacji oraz oceny projektów badawczych podział na 26 paneli dziedzinowych, tematycznie pokrywających cały obszar badań naukowych, które zostały ujęte w wykazie paneli NCN w aktualnym brzmieniu przyjętym uchwałą nr 83/2024 z dnia 5 września 2024 r. Tematyka badań związanych z architekturą i urbanistyką jest na tyle szeroka i interdyscyplinarna, że znajduje odzwierciedlenie zarówno w naukach ścisłych i technicznych, jak również w naukach humanistycznych, społecznych i o sztuce. Unikatowa i wybitna cecha dyscypliny architektura i urbanistyka jaką jest transdyscyplinarność badań, umożliwia łączenie analiz technicznych i społecznych, co we współczesnym świecie nauki stanowi istotny atrybut wytyczający nowe pola badawcze do osiągnięcia przełomowych rezultatów. Przedstawiciele środowisk architektów i urbanistów znajdują w strukturze paneli NCN, zarówno panele ST jak i HS, do których mogą być przypisane wnioski składane w konkursach NCN. Są to panele: ST8_10 (Zagadnienia techniczne i technologiczne w architekturze, urbanistyce i planowaniu przestrzennym) oraz panel ST8_13 (Akustyka architektoniczna). Istnieje również możliwość zgłaszania wniosków dotyczących technicznych aspektów związanych z budownictwem i materiałami konstrukcyjnymi do panelu ST8_02 (Inżynieria wodna, inżynieria lądowa, inżynieria lotnicza), a także do panelu ST8_16 (Inne zagadnienia pokrewne), jeżeli proponowana tematyka badań nie odnajduje bezpośredniego odzwierciedlenia w panelach ST8-ST11. Taka struktura paneli pozwala na składanie wielodyscyplinarnych wniosków

z zakresu architektury i urbanistyki, w tym dotyczących przestrzeni miejskich i wiejskich oraz organizacji przestrzeni przyrodniczej zajmowanej przez zbiorowiska ludności w dobie zagrożeń wynikających ze zmian klimatu. Dodatkowo wnioskodawcy, których badania z zakresu architektury i urbanistyki korespondują z paradygmatem nauk humanistycznych, społecznych i o sztuce, mają do dyspozycji panele HS2 (Kultura i twórczość kulturowa) poświęcone architekturze i HS4 (Instytucje, rynki, przestrzeń) ściśle powiązane z planowaniem przestrzennym i urbanistyką.

§ 3

Zdając sobie sprawę z faktu, że architektura i urbanistyka to interdyscyplinarny obszar badań zintegrowany z innymi dziedzinami, które mieszczą się w naukach humanistycznych oraz naukach ścisłych i technicznych zapewniamy, że brak dedykowanego panelu nie skutkuje odrzuceniem wniosków, jak również nie pozbawia szansy na ich merytoryczną i rzetelną ocenę. Rada NCN dużo uwagi poświęca równoprawnemu traktowaniu wniosków dotyczących rozmaitych dyscyplin i szczegółowej tematyki, którym przypisywane mogą być deskryptory, które nie ograniczają się do pojedynczego panelu. Troszcząc się o zapewnienie równego dostępu do funduszy w ramach konkursów przeprowadzanych przez Centrum, dokładamy starań, aby ocena wniosków przeprowadzana była rzetelnie, między innymi poprzez wybór ekspertów o kompetencjach jak najlepiej dopasowanych do tematyki złożonych wniosków. W związku z tym, Zespoły Ekspertów są konstruowane w taki sposób, aby zapewnić optymalną reprezentację poszczególnych dziedzin, których dotyczą wnioski składane w danym konkursie. Kompletowanie zespołów odbywa się zawsze po zakończeniu naboru wniosków, tak aby dysponować wiedzą jakich tematów dotyczą zgłoszone projekty. Wybierani przez Radę eksperci to w przeważającej większości naukowcy zagraniczni, o wysokich kompetencjach, często pracujący na pograniczu wielu dyscyplin naukowych, będący w stanie ocenić szerokie spektrum zgłaszanych do finansowania projektów badawczych. W opinii Rady NCN wyodrębnienie osobnego panelu dedykowanego architekturze i urbanistyce nie przyczyni się wprost do wzrostu funduszy na badania, jeżeli aktywność środowiska architektów i urbanistów w występowaniu do NCN o środki na badania będzie niska. Podział środków finansowych w ramach dyscyplin lub grup dyscyplin odbywa się zawsze proporcjonalnie do wnioskowanego zapotrzebowania określonego we wnioskach w danym konkursie, a także w oparciu o decyzje Zespołów Ekspertów o skierowaniu wniosków do drugiego etapu oceny. Dlatego też, w celu poprawy kondycji badań z zakresu architektury i urbanistyki, Rada NCN sugeruje zintensyfikowanie działań zmierzających do zwiększenia liczby składanych wniosków z tego obszaru, z naciskiem na ich wysoki poziom naukowy.

Prof. dr hab. Tomasz Dietl
Przewodniczący Rady
Narodowego Centrum Nauki
/– podpisano cyfrowo/